שאין בשיפועה טפח. הרבה יש תימה (ד) איך יתכן זה דת"ר למה הוא רואי אם לכל השיפוע אין טפח ויש לפרש כגון שהסדין שפרוס על הכילה מונח על גבי קנים מרובים ולא פשטו הסדין היטב ומונח וטופל בין קנה לקנה כעין שורות ויש עכשיו בין כל קנה שיפוע ואין באותו שיפוע טפח ודוחק וי"מ שאין בשיפוע טפח בגובה י' דכילה השיפוע טפח אין משם עד למטה גובה י' דלא חשיב אהל כדאשכחן בפ"ק דסוכה (דף י:) דכילה כי הך מותר ליטן בסוכה דאמר רב יהודה אמר שמואל מותר ליטן בכילה חתנים אע"פ שיש לה גג והוא שאינה י' טפחים ואין גרלה לר"י דודאי כהי דגבי סוכה לא חשיב אהל וכן לגבי ק"ש כדאיתא התם (דף י:) מיהו לגבי שבת חשיב ואסירי שהרי משמרת וציעתא וקידרא ואביזא אסירי משום אהל ולא משמע שיש בגובהן י' טפחים. מ"ר. ועוד קשה מדלקמן גבי כפיפה מגרית ובשם רבינו שמואל פי' דל"ג להאי ליטא כלל שיפועי אהלים כאהלים דמו דבסוף פ"ק דסוכה (דף יח:) מסקינן דשיפוע אהלים לאו כאהלים דמו ואי משום הא לא אתיא דיש לפרש דהתם באין בשיפועו טפח והכא כשיש בשיפועו טפח:

הא דמהדק. פירש ר"ח שאינו נכפף דאז גרלה כעין אהל ולא מהדק שהוא נכפף ואז אין גרלה כעין אהל:

דבר ה' זה הקץ. דכתיב גבי גלות שבעים לגלות דבר ה' מפי ירמיה (עזרא א) . מ"ר: ולישלח

*כילת חתנים מותר לנטותה ומותר לפורקה אמר רב ששת בריה דרב אידי "לא אמרן אלא שאין בגגה טפח אבל יש בגגה טפח אסורה, וכי אין בגגה טפח' נמי לא אמרן אלא שאין בפחות משלשה סמוך לגגה טפח אבל יש בפחות משלשה סמוך לגגה טפח אסור (א) ולא אמרן אלא שאין בשיפועה טפח אבל יש בשיפועה טפח *שפעי אהלים כאהלים דמו ולא אמרן אלא דלא נחית מפוריא טפח אבל נחית מפוריא טפח אסור: *ואמר רב ששת בריה דרב אידי האי סיאנא שרי, והאיתמר סיאנא אסור? לא קשיא הא דאית ביה טפח הא דלית ביה טפח, אלא מעתה שרביב בגלימא טפח ה"נ *דמיחייב? *אלא לא קשיא הא דמיהדק הא דלא מיהדק. שלח ליה רמי בר יחזקאל לרב הונא אימא לן איזו הנך מילי מעליתא דאמרת לן משמיה דרב: תרתי בשבת וחדא בתורה, שלח ליה הא דתניא (ב) גוד בכיסנא מותר לנטותה בשבת אמר רב לא שנו אלא "בב' בני אדם אבל באדם אחד אסור אמר אביי "וכילה אפילו בי' בני אדם אסור אי אפשר דלא מימתחא פורתא, אידך, מאי היא דתניא *(ג) כירה שנשמטה אחת מירכותיה מותר לטלטלה, שתים אסור (ד) אמר אפילו 'חד נמי אסור- גזירה שמא יתקע. תורה דאמר רב עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר "והפלא ה' את מכותך" *הפלאה זו איני יודע מהו בשהוא אומר "לכן הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא הוי אומר הפלאה זו תורה ת"ר *כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר "הנה ימים באים נאם ה' אלהים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' "וכתיב "ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" דבר ה' זו הלכה דבר ה' זה הקץ דבר ה' זו נבואה "ומאי "ישוטטו לבקש את דבר ה'? אמרו- עתידה אשה שתטול כבר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא, ואין מבין "אם טהורה היא ואם טמאה היא, בהדיא כתיב ביה "מכל האוכל אשר יאכל" אלא לידע אם ראשונה היא ואם שניה היא ואין מבין, "הא נמי מתניתין היא כדתנן *"השרץ שנמצא בתנור: הפת שבתוכו=שניה שהתנור תחילה מסתפקא לרבי אדא בר אהבה לרבא ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה ותיהוי פת ראשונה א"ל לא אמרינן ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה' *דתניא יכול יהו כל הכלים מיטמאין באויר כלי חרס ת"ל "כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל" "אוכלין (ה) מיטמאין באויר כלי חרס ואין כלים מיטמאין באויר כלי חרס תניא רבי שמעון בן יוחי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר "כי לא תשכח מפי זרעו" אלא מה אני מקיים "ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" שלא ימצאו הלכה

*) [עכון פי' כירה זו כלי מתכת הוא וכל זמן שהוכרת כלי עליה מותר לטלטלה לצורך מקומה לפיכך אם נפלה אחת מירכותיה כשהמה עדיין היא כלי שיכולה לעמוד בשלש אבל אם נפלו שתים בטלה מתוקה כלי שאינה יכולה לעמוד בשתים]

נא ס"ד. למיהוי כמאן דמלי טומאה: **דסניא יכול יהו כל הכלים מטמאים מאויר כלי חרס.** שאם היה כלי אחר בתוכו שיטמא מחמת הכרן שבאויר החיצון או מחמת שיטמאנו אויר כלי החיצון שהוא טמא: **תלמוד לומר כל אשר בתוכו יטמא.** ומסיק ליה מכל האוכל אשר יאכל: אוכלין ומשקין שבתוכו טמאים ולא כלים שמא מינה תרתי חדא דלא אמרינן חזייה כמאן דמלי טומאה ואוכלין ומשקין שבחיצון הוא דמטמאי מחמת הכלי שהכלי שמטמא מגבו יהא טמא דהא נגע בטומאה אלא לא אמרינן חזייה כמאן דמלי טומאה ואוכלין ומשקין שבחיצון הוא דמטמאי מחמת הכלי שהכלי לחצון והם שניים אבל כלים לא דהוא"ל דאין טומאה זו בתה אלא מחמת הכלי אשר שאינו כלי אבל אם הטומאה מטמא כלי: הלכה

כילת חתנים. לא דמיא לשאר כילות ששאר כילות פרוסות על גבי קיטוף שהיא לד' רגליים ויש לה גג דהוי אהל ושל חתנים על גבי נקליטין שאינם אלא שניים באמצעית המטה וקנה נתון עליהם והבגד נתון עליו וטופל לכאן ולכאן ואין לה גג טפח הלכך לאו אהל הוא: **כפפות מג'.** שהיא הולכת ומתפשטת למטה: **ולא אמרן אלא שאין בשיפועה טפח.** שאין כל לד ולד (ג) נפשט למטה להתרחק טפח מכנגד אמצעיתו דהייט שאין ברחבו למטה טפחיים וכילה חתנים אינה עשויה ליישן תחתיה: **אבל נתפשט מפוריא טפח.** ההוא טפח הוה קיר לאהל והמטה נעשית לו גג: **מיאנא.** כובע של לבד פלטר"ן: **אסור.** לגתה בו בשבת ולקמיה מפרש ואזיל: **הא דאית ביה טפח.** שהוא מתפשט להלן מרחשו טפח אסור משום אהלא: **אלא מעתה שרביב בגלימיה טפח.** הכיס שליתו על ראשו כדרך שהוא מתעטף (ג) והלמיקה להלן מרחשו טפח: **אלא.** טעמא לאו משום אהל הוא אלא משום שלא יגביהנו הרוח מרחשו ואתי לאתויי ארבע אמות הלכך מיהדק ברחשו שפיר, שרי, לא מיהדק אסור: **הרבי בשבת ומדא בתורה.** שהיית רגיל לומר שני דברים משמו בהלכות שבת שלו: **מותר לנטותה בשבת.** והא דאמרן לעיל פטור לבד אסור היכא דלא הוי מתוקן בכיסנא: **בב' בני אדם.** לא מימתח ליה שפיר: **באדם אחד.** ממתח ליה שפיר שמותחו על יתד זו וקושרו בה וחוזר ומותחו על זו וקושרו בה כך פירשו רבותי וכן מצאתי בתשובת הגאונים ואיני יודע מהו: **אידך.** דשבת מאי היא: **מירכותיה.** פטפוטים שלה כעין רגליים: **שמא יתקע.** כשמתבר לה הרגל יתקענה בחוזק והוי בונה לבל (ס"ק) הילכא דלא נשמטה אלא אחת לא חיים למתקע בולי האי: **הפלא ופלא.** סיפא דקרא "ואבדה חכמת חכמיו: **בכרם.** על שם שהיו יושבין שורות שורות בכרם: **זו סלכה.** כדכתיב (דברים ה) [להגיד לכם] את דבר ה' דהייט תורה: **זו נבואה.** כדכתיב (הושע ח) דבר ה' אשר היה אל הושע וגו': **זה סקנ.** *לא ידענא מהיכא: **בהדיא כתיב.** ותורה שבכתב הרי כתובה ומונחת יקראו ויראו: **שפעות מהלה.** שנמצאת מן האויר כדכתיב (ויקרא יא) אל תוכו והוא חוזר ומטמא אוכלין שבתוכו מן האויר: **כמאן דמלי טומאה.** כשנפל הכרן באויר דהא בלא נגיעה מטמא והלכך כמאן דמלי טומאה הוא ותהוי פת ראשונה: שאם היה כלי אחר בתוכו שיטמא מחמת הכרן שבאויר החיצון אם מחמת שיטמאנו אויר כלי החיצון שהוא טמא: אוכלין ומשקין שבתוכו טמאים ולא כלים שמא מינה תרתי חדא דלא אמרינן חזייה כמאן דמלי טומאה ואוכלין ומשקין שבחיצון הוא דמטמאי מחמת הכלי שהכלי לחצון והם שניים אבל כלים לא דהוא"ל דאין טומאה זו בתה אלא מחמת הכלי אשר שאינו כלי אבל אם הטומאה מטמא כלי: הלכה

מסורת השס

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה ל' סמ"ע ת"ח סי' שמו סעיף יא:

ט ב מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה לא סמג שם סמ"ע ת"ח סי' שלא סעיף מ:

יא ד מיי' שם סמ"ע סעיף מא:

יא ה ו מיי' שם הלכה לב סמג שם סמ"ע ת"ח סי' שמו סעיף יב:

יב ז מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה ג:

יד ט מיי' פ"ח מהל' אבות הלכה ו ופי"ב מהל' כלים הלכה ח ג:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא אמרן כו' אבל אם נתפשט למטה: (ב) רש"י ד"ה ולא אמרן כו' לד ולד נתפשט (ג) ד"ה ולא מעתה וכו' מתעטף אינו אלא כה על ראשו לה ביון והכמיקה: (ד) תוס' ד"ה שלין וכו' פימה. נ"ב ובעיריכין דף קב מיירן רש"י על זה כעין מיכון שכתבו הטוס' כאן:

[תמורה ג: מכות יג: ע"ש]

[תוספ' עדיות פ"ח]

הגהות הגר"א

[א] גמ' ולא אמרן אלא שאין בגג אבל יש שפועי אהלים כאהלים דמו תמ"מ ונ"ב הרמב"ם נ"ב לה (ועמ"ש רבינו בפ"ח סי' שמו ס"ק כח).

[פסחים כי

גליון השס

גמ' הא נמי מתני' היא פי' תולין קי ע"א תוד"ה דתנן ס"ב: רש"י ד"ה זה כו' לא ידענא. עי' ברכות כה ע"ב רש"י ד"ה מאן שמעת ליה וש"נ:

מסורת השס

עיירובין קב: ע"ש לעיל מה: ע"ש

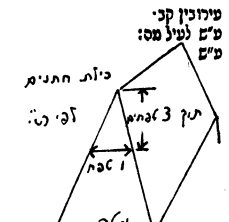

עיירובין קב: ושם

הגהות הב"ח

(ג) גמ' תולין ומשקין ממטמאין כאויר: (ב) רש"י ד"ה ולא אמרן כו' לד ולד נתפשט למטה: (ג) ד"ה ולא מעתה וכו' מתעטף אינו אלא כה על ראשו לה ביון והכמיקה: (ד) תוס' ד"ה שלין וכו' פימה. נ"ב ובעיריכין דף קב מיירן רש"י על זה כעין מיכון שכתבו הטוס' כאן:

[תמורה ג: מכות יג: ע"ש]

[תוספ' עדיות פ"ח]

הגהות הגר"א

[א] גמ' ולא אמרן אלא שאין בגג אבל יש שפועי אהלים כאהלים דמו תמ"מ ונ"ב הרמב"ם נ"ב לה (ועמ"ש רבינו בפ"ח סי' שמו ס"ק כח).

[פסחים כי

גליון השס

גמ' הא נמי מתני' היא פי' תולין קי ע"א תוד"ה דתנן ס"ב: רש"י ד"ה זה כו' לא ידענא. עי' ברכות כה ע"ב רש"י ד"ה מאן שמעת ליה וש"נ:

רבינו חננאל

קבוע וחייב חטאת במטה של פרסים כדאמרן תוב בעא מיניה כילה מהו וא"ל אף מטה מותרת מכלל ששניהן מותרות כילה שאין בגגה טפח ויש עליה רוחין קשורין מאחמל והוא כגון הפלית שאמר רמי בר יחזקאל ומטה היא גליתא מטה שהמחוירה אין צריך לתקע שמלבנותיה וברעיה אינן דוחקות וברפין בגבסין ויוצאין. תוב בעא מיניה כילה ומטה מהו. א"ל כילה אסורה ומטה מותרת. מי' כילה אסורה שיש בגגה טפח. ומטה מותרת כדידן. והיא מטה גלית א שהיו מחזירין אותה בשבת בית רב המא ומפורש בסוף פרק כירה. והני כילי דבי רב הונא ודבי רב המא ורב הונא ברית דרב יהושע דהוו מאורתא נדרין ובצפרא חבינא רמין. יש מי שאומרים משלבות היו בארץ שאסור לטלטלן בשבת ואנו קבלנו מרבותינו כי נטויות היו מע"ש ומשוכות למעלה כמין כפולות ובבקר הי' משפיעין ומשרבבין אותן למטה ונמצאו מוסיפין כחכמים שהולכין על ר' אליעזר ואומרים מוסיפין באהלי עראי בשבת ואין צ"ל ביו"ט וכד אמרינן בהמוצא תפילין הנוצ דיבורי דהוו בי רב הונא דביממא בעי מולא ובלילא בעי אוירא אתו לקמיה דרב א"ל ליל כרוך (פוריא) [בודיא] ושייר בה טפח ולמחר פושטה דמוסיף על אהל עראי הוא ושפיר דמי. ובתרה א' הא שמעתא דשמואל כילת חתנים וכו' שמעינן מינה דכולהו חד טעמא אינון אמר רב משום ר' חייא וילן פי' פרוכת מותר לנטותו ומותר לפרקו הוה בומן שברוכין עליו ב' הוספין או משרשות דלא גרע משלית כשולה

כילת חתנים כדאמרן שאין בגגה טפח ולא בפחות מג' סמוך לגגה טפח ונם אינה יורדת לטפח מן הטפח טפח. צ"ע שכעין שמועה זו בפרק מי שהוציאוהו נוים: גמ' פעם אחת לא נכנסו לגמל עד שחשכה ונתקשה בענינו הדבר מכמה פנים וכולן נבוהים לבנין. ועוד שפני מה כשנתפרקו אפי' על הארץ למה מניחין אותן ובין לצורך גופן ובין לצורך מקומן שרי. ואנו פירשנו מה שקבלנו. ולפי שהוא מלאכת שמים הזכרנו דברים דדברי זולתנו שאמרו מוטלות ומטלטלות לארץ היו לא כתבנו הפירכא שעל הדברים הללו. וראינו סיוע על הפעם שהזכרנו כי קבלנותו וסנין של דברים הללו בפרק המוצא תפילין שנורום רבותינו בענין תוספת אהלים. כלומר פעם אחד הן. ולולי כן הקושיא היה מקשה מהן: סיינא. כובע שמשימין בני אדם בראשיהן יוצא כמין פסל מן הראש כשיעור פפח הן יתר. ואנן ראינוהו פעמים רבות ועשין אותו להאהל על הפנים שלא יכם השמש. וכשהוא מרוחק ביותר ואינו נכפף כבגד חשוב כאהל ואסור: הא דתנן נוד בכיסנא מותר פי' חמת שיש עליה חוטין או משיחות קשורין מצדדיה מותר לנטותה בשבת באותן היתידות המוכנין לה. אמר רב בשני בני אדם מותר אבל בארם אחד אסור. כי צריך לתת חוטי הצד האחד ולפיכך אסור שנמצא נטפח אהל. וזה שאמר אביי בכילה שיש בגגה טפח שאסור לנטותה בשבת אפילו בעשרה בני אדם אי אפשר דלא מימתחא ביה פורתא פשוטה היא. והא דתניא כירה שנשמטה אחת מירכותיה מותר לטלטלה ב' אסור לטלטלה. כירה זו כלי מתכות היא וכל זמן שתורת כלי עליה מותר לטלטלה לצורך מקומה. לפיכך אם נפלה אחת מירכותיה עדיין כלי היא שיכולה לעמוד בב' אבל אם נפלו ב' בטלה מתורת כלי שאינה יכולה לעמוד בשתים. רב אמר אפילו אחת אם נפלה אסור לטלטלה בזירה שמא יתקע ולכתא כרב: אמר רב עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר והפלא ה' את מכותך וגו' ושאר השמועה פשוטה היא. והא דרב אדא בר אהבה דאמר ליה לרבא ליחזייה לתנור כמאן דמלי טומאה

רב נסים גאון

כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה. כבר פירשו בברכות בגמ' דבני מערבא וכי כרם שם אלא אלו תלמידי חכמים שהם עשוים שורות שורות ככרם.